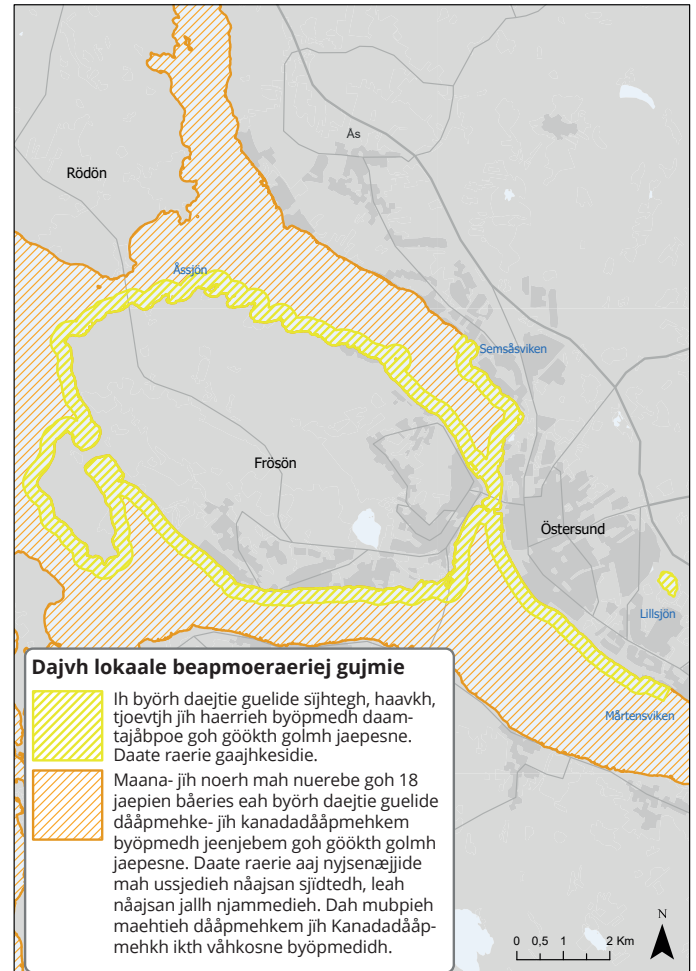
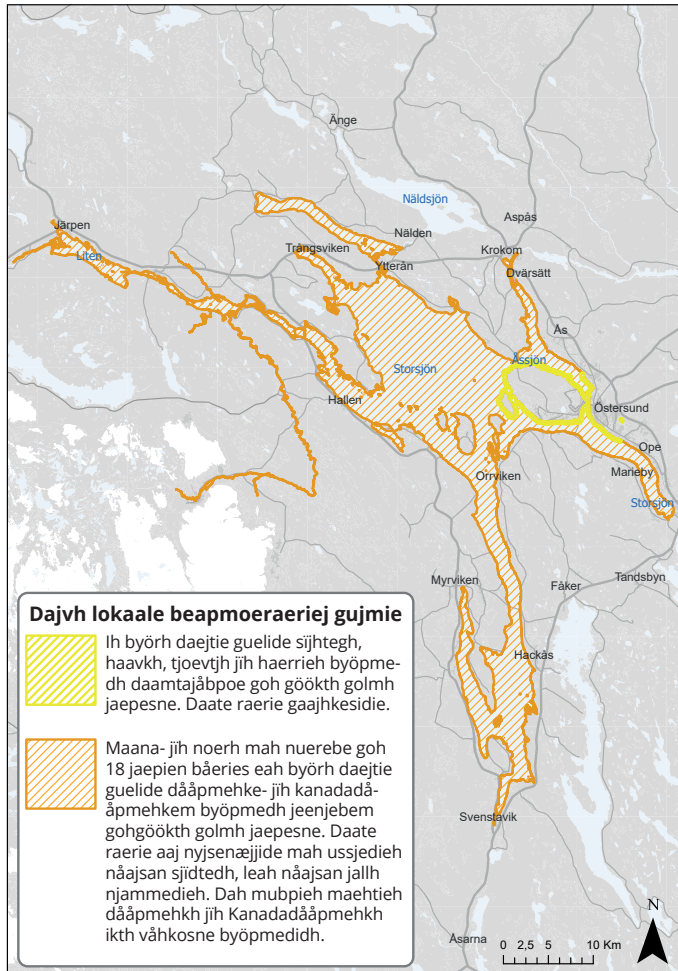

Lokaale beapmoeraerieh guelijste

– Mij Storsjönesne göölesovveme, lehkie Indal sjeanoesne jih dovne johkine

Byöpmedimmieraerieh båteme guelide mah Storsjönesne gööleovveme, dan gaavhtan jolle byjresedeerjeldahkh PHAS:ste; PCB:ste, dioxijneste jih kvicksilveristie gueline Storsjönesne gaavneme jih lehkie Indalsjeanosne jih aaj dovne johkine mah Indalsjeanoste gåarkese jih Lillsjönesne.

Vielie biävnesch gaavnh daan biävnesetjaalegen mubpene bielesne jih aaj Leenestävroen sæjrosne:

www.lansstyrelsen.se/jamtland/miljogifterifisk

Man jeenje guelieh mahtam fierhten aejkien byöpmedidh?

Dihthe vihkielommes ij leah man jeenje guelieh fierhten aejkien byöpmedh, menh dihte mij lea vihkeles pryövöh vaenebe deerjeldh guelieh byöpmedidh guhkebe boelhkesne. Fulkh dan gaavhtan dejtie raeride maam buakteme.

Mejtie almetjh jih kreekh maehtieh daam tjaetsiem jovkedh jih daej tjaetsine laavkodh?

Jaavoe, nov maa. Dihthe mij lea vaarege daejtie deerjeldh guelide byöpmedidh guhkebem boelhkem. Ij öövre gääredh kvicksilverem, dioxijnem jih PCB:m tjaetsesne mietestidh, dan gaavhtan daah daamtaj batnan vääjode jih desnie njimhkesuvvieh jallh guelijste sigkesuvvieh.

Gäärede PFAS:m tjaetsesne mietestidh, menh vaarege sjædta jis guhkebem boelhkem tjaetsiem jovkh. Pröövah tjielten jovkemestjaetsese ij vuesedh naan PFAS, ij gääredh dejtie mietestidh jallh naa vuelegs daltese gosse Livsmedelverke raerieh veedti.

Tjoerem tjoeperdidh jis leam jeenjem gueliem daej dajvijste byöpmedamme?

Ijje, ih daarpesjh tjoeperdidh. Menh vihkeles bæti-je biejjide ussjedidh ih edtjh daamtaj dan jeenjem daestie byöpmedidh, guktie kråahpe ij sigkesth dam deerjeldahkem.

Mannasinie raerieh daejtie guelide sijhtege-, haavke-, njaake- jih tjoevtjese ajve naan stielline jaevrine?

Dan gaavhtan sijhtege menh aaj gaajtoe, tjoevtje jih haerrie leah guelieh mah daamtaj jaevriegaedtien lijhke hööltesteminie. Dah aaj seamma stielline abpe jielemisnie. Dihthe dorje PFAS-deerjeldahkem beapmoen tjirrh åadtje jih PHASdeerjeldahke kråahpeste sigkeste.

Duekiedaajroe

Giehtjedimmie deerjeldahkijste gueline Storsjönesne boelhken 2021-2022 raajan vuesiehtamme lokaale deerjeldahke PHAS:ste, PCB:ste, dioxijneste jih ånnetje kvicksilverste. Dan gaavhtan tjielth Storsjönen bijre nænnoestamme hijven lokaale guelieraerieh buektedh. Daate guelieraerie Livsmedelverket nænnoestamme Jiemhten leenen Leeneståvroen ektine.

Daate beapmoeraerie lea joekehth stielline Storsjönesne jih lea daejtie guelide; sijhtege, gaajtoe, tjoevtje jih haerrie, juktie jolle PFAS deerjeldahkedaltese. Daah raerieh leah njoektjen 2021 raejeste vijresovveme. Gosse daejtie raeride nænnoestin dle lea barre raerie sijhtegidie jih gaajtojde Frösönen bijre jih Lillsjönesne.

Beapmoeraerieh dååpmehkijstie jih Kanadadååpmehkijstie leah mænngan båtame dan gaavhtan jolle dioxijne jih PCB daltese, menh ånnetji kvicksilver

aaj joekehth dajvine. Seammalaakan beapmoeraerie goh dah nasjonaale raerieh gedtieloesijste jih dååpmehkijstie Östesjönesne, Bottniska loektesne, Värnenisnie jih Vätternisnie jih johkh jeanoeh debpe-
ne, juktie seamma jolle deerjeldahkedaltese.

Annjebodts raerieh

Daah raetieh leah annjebodts, juktie Eu:n sjsjnelisnie barkeminie tjielkestidh man vihkeles jih magkerh vaahrah gäävnese guelieh byöpmedidh.

Daate barkoe gaalka riejries årrodh jaepien 2025 jih daate maahta Livsmedelverket jih jeatjah byjjesfaamoeh dijpedh guktie dah nænnoestieh deerjeldahkide gueline Sveerjesne. Jeatjah giehtjedimmieh bæti-je biejjide maehtieh jeatjah illedahkh buektedh, mij dorje orreste nænnoestimmieh sjædta.

Mij lea PHAS, dioxijnh, PCB jih kvicksilver?

PHAS lea jolle fluovreles iebne, ektiedimmiebaakoe gaajhkh tjuetieh syntetihkeles iebnh maam buakte-
me. Dioxijne sjædta gosse madtege njåatskelimmie, vg. Raatijste. PCB mij lea aarebi joekehth materijaline nuhtjesovveme, vg. Åljesne jih fogmassesne. Kvicksilver lea iemie maadthiebnie mij maahta joekehthlaakan deerjedh.

Gaajhkh daah deerjeldahkh maehtieh elmine hispesovvedh, Sveerjeste ålkoerijhkese. Jeenjh lokaale giehtelimmieh jih industrijh maehtieh aaj daejtie deerjeldahkide hispedh.

Gierve almetjidie jih byjresasse daejtie iebnide gervedh. Guelieh daejtie deerjeldahkide sigkestieh. Dioxijne jih PCB sigkesuvvieh bääjhtags guelijste jih kvicksilver stuerebe ov-guelijste. Daah iebnh/deerjeldahkh maehtieh joekoen vaarege årrodh jis jeenjem daejstie kråahpese åadtjoeh.

Gäävnese aaj nasjonaale guelieraerieh jaevrine.

Livsmedelverket lea beapmoeraerieh buakteme gaajhkh jaevrine abpe Sveerjesne, dan gaavhtan kvicksilver gueline daej jaevrine vueptiestamme. Guelieh goh sijhtege, haavke jih njaaka.

Raerieh leah:

- Nyjsenæjjah mah leah nåajsan, njammedieh jallh ussjedieh nåajsan sjidtedh eah tjuerieh daejtie guelide sijhtege, haavke jih njaakah jeenjebh goh göökth gulmh jaepesne byöpmedidh.
- Mubpieh almetjh byöroeh ajve sijhtegem, haavkem jih njaakam ikth våhkosne byöpmedidh.

Vielie bievnesh

Jeenjebh bievnesh giehtjedimmien bijre jih byjresedeerjeldahki bijre gueline abpe leenesne daesnie gäävnese:
www.lansstyrelsen.se/jamtland/miljogifterifisk.